สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง
ตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

ส่วนประสานโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (แพร่)

นายปราช เหมืองใจมา เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน
ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

ประวัติความเป็นมาพื้นที่ สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ภูพยัคฆ์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมบริเวณภูพยัคฆ์ บ้านน้ำรีพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยภูคาและป่าผาแดง วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน พื้นที่เป้าหมาย ๑๐,๐๐๐ ไร่

สภาพปัญหาในอดีต

- พื้นที่ป่าถูกบุกรุกทำลาย ปลูกข้าวไร่
- เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน สารเคมี
- ผลผลิตตกต่ำ ราษฎรขาดรายได้
- ความมั่นคง/ พื้นที่ติดแนวชายแดนเพื่อนบ้าน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ภูพยัคฆ์

๑. เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมให้อุดมสมบูรณ์ดังเดิม

๒. เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมและให้เกิดผลผลิตสูงสุด

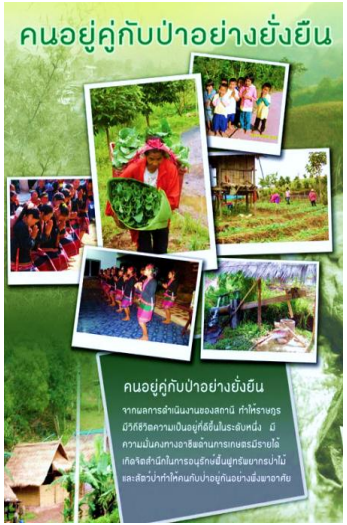
๓. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การเกษตรแบบครบวงจร ทั้งด้านการผลิต การแปรรูป และการจำหน่าย รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต

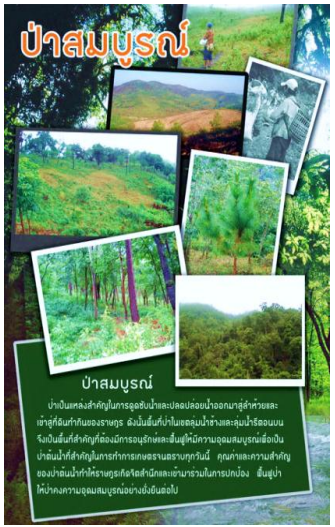
๔. เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่เป้าหมายมีงานทำ มีรายได้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

๕. เพื่อป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ระบาดยาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

แนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

“ คนอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน ”

“ คนกับป่าจะอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่ต้องทำลายซึ่งกันและกัน ”

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

การฟื้นฟูสภาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม

- พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟูสภาพในระหว่างปี ๒๕๔๖ – ๒๕๖๕
- ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีสภาพเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และได้รับการฟื้นฟูไปแล้ว จำนวน ๙,๕๐๐ ไร่ ของพื้นที่เป้าหมายทั้งหมดประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่ ส่วนพื้นที่อีก ๕๐๐ ไร่ สามารถฟื้นเองตามธรรมชาติ จึงถือได้ว่าสามารถฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมได้ครบ ๑๐,๐๐๐ ไร่ตามเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

การฟื้นฟูสภาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม

- การสร้างฝายต้นน้ำ เพื่อชะลอความรุนแรงของกระแสน้ำ ช่วยดักตะกอนในฤดูฝนและเพิ่มความชุ่มชื้น กักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ให้มีอัตราการไหลสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

งานพัฒนาคุณภาพชีวิต
: การทำนาขั้นบันได

- ดำเนินการปรับเปลี่ยนนาดำไหล่เขาไปเป็นนาขั้นบันได ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๖๔
- พื้นที่นาขั้นบันได จำนวน ๗๑๒ ไร่ ๓ งาน
- พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก คือ พันธุ์ดอลาย พันธุ์ดอจีน และพันธุ์ซิวแม่จัน

เดิม
15 – 20
ถัง/ไร่

เพิ่มขึ้น

ปัจจุบัน
มากกว่า
30 ถัง/ไร่
ขึ้นไป

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

งานพัฒนาคุณภาพชีวิต
: บ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) และระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร

การปรับที่ดินเพื่อขุดเป็นบ่อพักน้ำเพื่อการเกษตร (บ่อพวง) และจัดวางท่อระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ในการส่งน้ำไปยังแปลงที่ทำกินของราษฎรในพื้นที่ เช่น แปลงนาขั้นบันได แปลงหม่อน แปลงกาแฟ เป็นต้น

ปัจจุบันดำเนินการไปแล้วทั้งสิ้นจำนวน ๓๕ แห่ง

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

งานพัฒนาคุณภาพชีวิต
: กลุ่มหม่อนผลสด

- ปัจจุบันมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหม่อนผลสด ภูพยัคฆ์ ขยายผลตามพระราชดำริ ซึ่งมีการบริหารจัดการภายในกลุ่มโดยราษฎรเอง ในการรับซื้อ จัดเก็บและแปรรูปผลผลิต
- ในปี ๒๕๖๕ มีราษฎรที่รวมกลุ่มจำนวน ๑๖๘ ราย สามารถเก็บผลผลิตหม่อนผลสดได้ ๑๒๙,๐๐๐ กิโลกรัม

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

งานพัฒนาคุณภาพชีวิต
: กลุ่มกาแฟ

- การส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯปลูกกาแฟ โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ
- ปัจจุบันกลุ่มฯได้มีการบริหารจัดการร่วมกันในการรับซื้อ จำหน่าย และแปรรูปผลผลิต ได้ด้วยตนเอง
- ในปี ๒๕๖๕ มีราษฎรที่รวมกลุ่มจำนวน ๑๔๔ ราย สามารถเก็บผลผลิตและผลิตเมล็ดกาแฟในรูปแบบกะลาได้จำนวน ๑,๙๑๐ กิโลกรัม

ผลการดำเนินงานในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

งานพัฒนาคุณภาพชีวิต

: รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรบ้านน้ำรีพัฒนา

- ราษฎรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกหม่อนผลสด กาแฟและมีผลผลิตข้าวจากนาขั้นบันไดที่เพิ่มขึ้นจากเดิมโดยมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของประชากรบ้านน้ำรีพัฒนา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๒๙,๗๕๐ บาท ปีพ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๓๗,๗๘๖ บาท และในปีพ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๕๙,๐๘๒ บาท พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างต่อเนื่อง

รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของประชากรบ้านน้ำรีพัฒนา

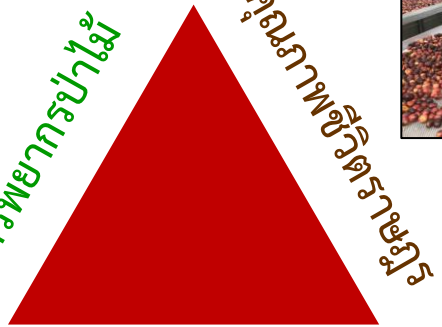
(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดน่าน, ๒๕๖๔)

สรุปผลการดำเนินงาน
ในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง
ตามพระราชดำริภูพยัคฆ์ จังหวัดน่าน

ความมั่นคง

จบการนำเสนอ
ขอบคุณครับ

